

יוצא

ענין

הסכנה הטמונה בקונקלאבה הישראלית נובעת מן הריכוז העצום של כוחה. אותו קומץ אנשים, שאיש לא כחר כהם ושאינם אחראים בפני איש, מחזיקו על כל התפקידים הממונים וה"נכבדים" בצמרת המדינה; במיפעלים הכלכליים הממלכתיים, הציוניים וההסתדרותיים; בשרותים ובאירגונים ובמנגנונים.

ברוב המיקרים, החלטת הקארדינאלים אינה זקוקה לשום אישור פורמלי. בחלק מן המיקרים, דרושה "הצבעה" במסד כלשהו. אך מכיוון שהמצביעים נהגו בעצמם על-ידי אותם הקארדינאלים, הרמת הידיים היא רק פורמליות. במקרים מעטים זקוק המינוי להחליף של "בחי רוח". במקרים כאלה סומכים הקארדינאלים על הכוח המרוכז בידיהם, מכשירי האירגון, הכסף והתיקשות. בשכל זה אינו מספיק, יכולים הקארדינלים לשנות בכך את כלליה המישחק. כפי שהם מנסים לעשות עכשיו.

לא השראתו של מיכלאנג'לו התכנסו לא מכבר הקארדינאלים, ערכו סקר ראשון לקראת הבחירות ומצאו שיש להם יותר מועמדים ממקומות בכנסת. אין בעייה. מעלים את מיספר הח"כים, ויש מקום גם זה לא מספיק? אין בעייה. מעלים את אחוזי החסימה, מגרשים מן הכנסת את הנבחרים שאינם משועבדים לקונקלאבה, ומשחרים את המקומות לאנשי.

זה בכלל טוב, כי בכך מסלקים גם את האנשים הי מגלים את השחיתות הקטנות והגדולות במיפעלים שנהליהם מנוגד על-ידי ועדת המינויים. נשאלת השאלה: מן, בעצם, כוחר בח"כים?

לא ערכו מיכרוז של כישורים. הם פעלו על פי האינטרסים המסתוריים של קבוצתם.

לא רק מנהל המוסד הבריאותי החשוב ביותר במדינה נבחר על-ידי הקונקלאבה בשיטה זו. לא מכבר פנה הקדוש-ברוך-הוא את תפקיד יו"ר הכנסת. אישם התכנסו הקארדינאלים, והחליטו שיש להזיז את ישראל ישעיהו על הלוח, מן המישבצת של מוז"ל המפלגה למישבצת של יו"ר הכנסת. את תפקיד המוז"ל מסרו לזן השני של מישפחת ידלין, אהרון. ההעברה עצמה לא עברה באופן חלק לגמרי. רבים מחברי המפלגה בכנסת רצו לבחור ביצחק נבון דווקא. אבל המרד דוכא, הכנסת הרימה את ידיה האוטומטיות. הקארדינלים ניצחו. כמו תמיד. עוד מעט יתפנה כס הנשיא. הוא יסיים את כהונתו. מי יבוא במקומו? הציבור עדיין אינו יודע זאת. אבל זה לא חשוב. מכיוון שממילא לא ישאל איש את הציבור, וגם לא את הכנסת, שבידה מסורה לכאורה הבחירה. הקארדינלים יחליטו. הם כבר החליטו מזמן. הקארדינאלים מחליטים מי יהיה השגריר הבא בי וושינגטון, ומי יהיה הרמטכ"ל הבא של צה"ל. מי יהיה

אשר התמונן האפיפיור גרגוריוס הר"ה להחזיר את נישמתו לבוראו. קינן בליבו חשש כבד. השנה היתה 1241. הוא היה נתון בעיצומה של מלחמת-איתנים נגד הקיסר הגרמני. היה חשוב ביותר להבטיח שמייך עם מותו ייבחר אפיפיור חדש, שימשיך במלחמה. אולם הוא חשש שזקארדינאלים לא יודרו לבחור בו יורש. כי בשעה שאין אפיפיור, שילטון הכנסייה נתון בידי הקארדינלים.

לכן קרא האפיפיור הגוסס לסנאטור הרומאי מתיאור אורטיני, ונתן לו הוראות מסויימות. הן בוצעו בדיוקנות. ברנע שהאפיפיור את, פשטו קלגסניו של אורטיני כרומא ואסרו את כל הקארדינאלים. נפיקייה הכנסייה הובלה, ככולים וכפתיים, לארי מוזן שהוכן מראש ככית-סוהר. שם הודיע להם אורטיני שהם יישארו אסורים, ושלא יקבלו כמעט מזון, עד שיבחרו כאפיפיור חדש.

תריסר הקארדינאלים נמקו בכלא זה, רעבים וצמאי, וספגו מכות ועלבונות מידי הקלגסים. כשכל זה לא עזר, הוציא אורטיני את גוויתו של האפיפיור המת מן הקבר, והניח אותה ביניהם.

כדי להמליט מן הגיהנום, העניקו הקארדינלים לכי סוף את כתר האפיפיור לאחד מהם, שהיה חולה אנוש. הם השתחררו, והיורש מת כעבור כמה ימים. בהירת האפיפיור הבא ארכה שנתיים. אולם הרעיון של גרגוריוס היכה שרשים, ובמרוצת הזמן הפך לשיטה קבועה, אם כי בני עינויים.

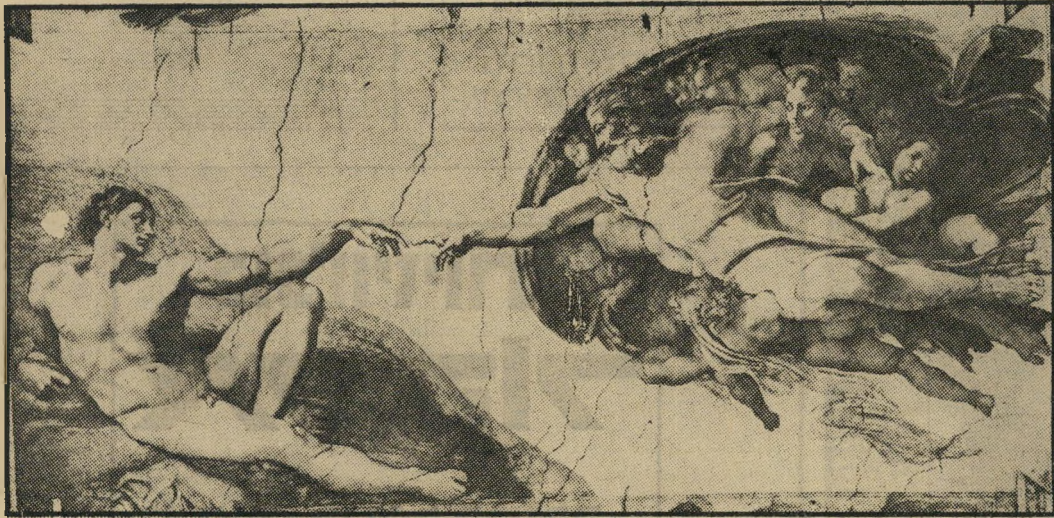
עם מות האפיפיור נכלאים הקארדינאלים ב"קונקלא" בה" (כלומר: "נעולים יחדיו במפתח"). והם נשארים בה עד לבחירת האפיפיור החדש. בימינו נערכת הקונקלאבה בכנסייה הסיסטית בוואטיקאן, מתחת לתיקיה של מיכלאנג'לו, וההשתתפות בה נחשבת לזכות גדולה. בכל יום נערכת הצבעה חשאית. עם לא נמצא הרוב הדרוש לבחירה, נשרפים תפקי-הבחירה יחד עם קש, ולענין הקהל בחוץ מתמר עשן שחור. כשיוצא עשן לבן, יודע ההמון שנבחר אפיפי יור חדש.

יטת הקונקלאבה רחוקה מלהיות דמוקרטית. הדיונים וההצבעות הם סודיים. אולם הציבור יודע לפחות מי הם הקארדינאלים, מניין הם יונקים את סמך כותם, היכן ומתי הם מתכנסים. רק איש אחד ויחיד — האפיפיור — נבחר על-ידי מוסד זה. בהשוואה למה שקורה בשנים האחרונות בישראל, שיטת הקונקלאבה של הכנסייה היא שיא הדמוקרטיה.

כי בארץ קיים מוסד גרוע הרבה יותר. זהו מוסד סודי ומסתורי. איש אינו יודע בדיוק מי חבר בו, וממה יונקים חבריו את סמכותם. הציבור אינו יודע מתי והיכן הוא מתכנס, העשן הי יוצא מדיוניו אינו נראה בחוץ. אין הוא בוחר בעל תפקיד אחד בלבד, אלא בנושאי פאות תפקידים, גדולים וקטנים. שיקוליו הם סודיים, ולעיתים קרובות גם בלתי-ימור בנים לבחירתו רגיל. זוהי ועדת-המינויים הגדולה, הסודית, החוי בקת את הארץ מקצה אל קצה.

סיכופך הגדול שהביא לאשבת קופת-החולים נשכה, משום-מה, עניין מרכזי זה. השביחה פרצה בגלל מינוי של אשר ידלין, אדם ש אינו רופא ואינו מנהלן תברואתי, אלא עסקן-מיפלגה פיקצועי משהר נעוריו. השאלה היא: מי, בעצם, מינה איש זה לתפקיד יו"ר מרכז קופת-החולים? לכאורה, מוסדות קופת-החולים. אבל מוסדות אלה שימשו רק כחותמת-גומי, לאשרר את המינוי שנכפה עליהם מבחוץ.

האם מונה על-ידי מוסדות מיפלגת-העבודה? גם אלה לא מילאו אלא תפקיד של פרלמנט-בובות. הנותן את הגושפקה שלו למעשה לא לו. אם כן, מי החליט? היכן הוחלט? מדוע? התשובות לוטות ערפל. אבל גם בערפל זה אפשר להבחין בקווים הכלליים של ההתרחשות. אי שם, אי מתי, התכנסה ועדת-המינויים. לפני היה פרוש הלוח הגדול של אנשי-שלומה, כמו לוח שחמת ענקי. יד נעלמת הרימה כלי אחד — אשר ידלין — ממישבצת מועילת על הלוח, זו של חברת-העובדים. והעבירה אותו למישבצת אחרת, זו של קופת-החולים. מדוע? הקארדינלים האלמוניים לא הת' עמקו בצורכי הרפואה הציבורית בישראל. הם

תיקרת הסיסטינית: אלוהים ממנה את אדם הראשון

לכאורה: הציבור. הוא הולך לקלפי, ומשלשל מה שהוא משלשל לקלפי. אולם מילבד הבוחרים לסיעות הקטנות, היודעים בעד מי הם בוחרים, אין לאורחים כל השפעה על הרכב הכנסת. הם בוחרים בעד רשימה, ועדת-המינויים האלמונית (המתחבאת מאחורי ועדת-ה מינויים הגלויה) קובעת ממי מורכבת הרשימה. אנשים נאיביים מאמינים שזה היה משתנה, אילו הונהגה שיטת-בחירות אזורית-אישית. זוהי אמונה טפ' לה. גם לפי שחריע, ויכלו הבוחרים להצביע רק בעד מועמדים שמונו על-ידי הקונקלאבה.

ש המבקשים להצדיק שיטה אפלה זו בכך שהי קונקלאבה מורכבת כיום מאנשים מתונים, "יונים" מדולסלות, ולפעמים גם היחידה. שפויים, דיקטטורים למיניהם, הרפתקנים וניצים. אין לקבל טענה זו. שילטון טוטארי כזה מוכרח להשחית באוי פן טוטארי. בגוב של שחיתות וריקבון לא יצי מחו ערכי מוסר וצדק.

טוהר המידות, הדמוקרטיה והשלום, אינם יכולים לבוא מידי אנשים ציניים, שאהבת-השררה היא מידתם העיקרית, ולפעמים גם היחידה. גולדה מאיר, שאין לה נוצות של יונה, נבחרה לתפי קידה הנוכחי על-ידי הקונקלאבה. במשך חמש השנים האחרונות קובעים הניצים את מדיניות הממשלה, מבלי שהדבר מטריד את הקארדינאלים, שעל פיהם ישק דבר. כיום שולטים בקונקלאבה אנשי של ספיר. חבר יכולים להשתלט עליה אנשי דין, כאשר הדברים מתר נהלים במקום-סתר על-ידי אנשי-סתר, אין הציבור יכול להשפיע ולהכריע! לא חשוב מי הם הקארדינלים — עצם שילטון הקארדינלים רע מעיקרה.

מזכיר מועצת פועלי דימונה, ומי ראש עיריית חיפה. הם יחליטו מי יהיה ראש-הממשלה הבא, וגם מי יהיו חברי-הכנסת שיבחרו, ככיכול, בראשית-הממשלה הבא.

יכן מתקבלות כל ההחלטות הגורליות האלה? על-ידי מי? מדי פעם מתגלה טפח, נפוצות שמועות, מועברת רכילות, מתפרסמת ידיעה. יש קארדינלים ותיקים כמו פינחס ספיר, יש קארדינלים צעיר ומבטיח (ומבטיח הרבה רבים) כמו אברהם עופר.

אין הם חובשים את המיגענות האדומות השטוחות של עמיתיהם בוואטיקאן. גם אין הם מתכנסים תחת תיקי רה מפוארת, כמו זו של הכנסייה הסיסטית. שום ציור רים של מיכלאנג'לו אינם מקשטים את דירת רבינוביץ. ועדת-המינויים מתיידי-שמות זו המחזיקה בידיה את הקאריריה של כל אדם, "השוב" למדינה, יונקת את כוחה מריכוז הכוח הפרי ליטי בידי קבוצת-הגרעין של סיעת מפא"י בתוך מיפלגת-העבודה.

קבוצת-גרעין זו נקראת לפעמים "הגוש" ולפעמים בשמות אחרים. למעשה זוהי אגודה מיקצועית של בער ליישררה, המאוגדים לשם הגנה וקידום משותף של עצמם.

מישטר הדמוקרטי זקוק למיפלגות. במיפלגות יש קבוצת-רכות. אלה משפיעות על מינויים בחיים הציבוריים, שיקוליהם הפוליטיים מתערבבים לא פעם עם השיקולים המיקצועיים. זה טבעי. זהו אחד ממחירי הדמוקרטיה. אולם במדינה מתוקנת, יש אוטונומיה מסויימת לכל מוסד במערכת הכללית.